

6.

Zustant Prevost → minden test, a környezeti hőfokától függetlenül sugároz → HÖMÉRSEKLETI SUGÁRZÁS

- sugárzó test jellemzése: kisugárzott felületi teljesítmény (M) $M = \frac{\Delta P}{\Delta A}$
(2π térszögben, egységnyi felület által kisugárzott teljesítmény)

Gustav Robert Kirchhoff:

- ha egy test erősebben sugároz, a sugárzást jobban el is nyeli
- elnyelés: abszorpciós tényező (α) → időegységként elnyelt + összes E aránya

$$\alpha = \frac{E_a}{E_0}$$

* att. a hullámhossztól függ → adott hullámhossz körüli sűrű tartomány (α_λ ; M_λ)

• Kirchhoff sugárzási törvénye:

$$\frac{M_{\lambda i}}{\alpha_{\lambda i}} = \frac{M_{\lambda j}}{\alpha_{\lambda j}} \quad (\text{íj: kül. testek})$$

• független az anyagi minőségtől (csak T -től függ) → univerzális érvényű

- Abszolút fekete test → NINCSEN ILYEN, CSAK MODELL!
  - kisugárzott felületi teljesítmény: maximális (nagyobb, mint a valódi)
  - $\alpha = 1 \Rightarrow$ minden ráeső sugárzást elnyel

$$M_{\lambda i} = M_{\text{fekete}, \lambda} \cdot \alpha_{\lambda i}$$

abszolút fekete test hőm. sugárzása = feketetest-sugárzás

- modellje: gömbből kiszült zárt üreg, falán kicsi lyuk (bejutott sugárzás kis valószínűséggel jön ki)

• Joseph Stefan:

- a feketetest hőmérséklete + a kisugárzott felületi teljesítmény közt összefüggés → a kisugárzott össztejesítmény a T^4 -kel arányos

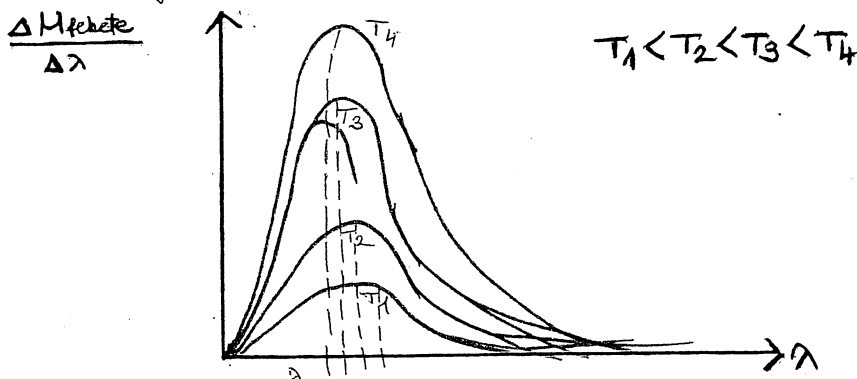
• Ludwig Eduard Boltzmann:

- elméleti úton u.i. jutott

Stefan-Boltzmann törvény:

$$M_{\text{fekete}}(T) = \sigma T^4 \quad \sigma: \text{Stefan-Boltzmann állandó}$$

↓
teljes hullámhossztartomány

- feketetest sugárzás spektruma:

- folytonos, de minden T -hez tartozik egy jellemző hullámhossz ($\lambda_{\max}$), ahol intenzívebb a sugárzás

- Wilhelm Wien

• $\lambda_{\max} \cdot T = \text{állandó} \Rightarrow$ fordítottan arányosak

• a $\lambda_{\max}$ a T növekedésével a rövidebb hullámhossz felé tolódik

$\rightarrow$ Wien-féle eltolódási törvény

- Planck:

• oscillátorok = sugárzást okozó részecskék

• $\rightarrow$ az E -t diszkrét adagokban veszik fel, adják le

• legkisebb E -adag: hataşkvanturn ($= h \cdot f$)

$\rightarrow$ kvantumfizika kezdete

• számítási bomlások, $\rightarrow$ Einstein modellje (2 Eszt)

• Planck-féle sugárzási törvény

- a feketetest sugárzás spektrumának megkutatásán

- feltevéssel: a f.t. minden sugárzást elnyel, saját sugárzásával egyensúlyban van

- elvi folyamatok:

① Abszorpció: alacsonyabb E_1 $\xrightarrow[\text{elnyel}]{h \cdot f \text{ foton}}$ magasabb E_2

② Spontán emisszió: magasabb E_2 $\xrightarrow[\text{kibocsátás}]{h \cdot f \text{ foton}}$ alacsonyabb E_1
 $\rightarrow$ külső behatás

③ Indukált emisszió: magasabb E_2 $\xrightarrow[\text{kibocsátás}]{h \cdot f \text{ foton}}$ alacsonyabb E_1
 $\rightarrow$ $h \cdot f$ E foton hatása